

Sammanfattning

(utdrag ur SOU 2009:79: Några begravningsfrågor)

Uppdraget

Utredningen har haft i uppdrag att se över vissa frågor på begravningsområdet. I översynen har ingått att behandla länsstyrelsernas tillsyn och begravningsombudens roll, begravningsavgiftssatsernas variation och frågor om s.k. begravningsclearing, nya begrepp inom begravningsverksamheten samt en alternativ begravningsmetod. Genom tilläggsdirektiv den 28 maj 2009 gavs utredningen i uppdrag att därutöver förutsättningslöst se över frågan om tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering.

Våra överväganden och förslag

Begravningsombuden – Avsnitt 2

Systemet med begravningsombud infördes i samband med stat-kyrkareformen år 2000. Begravningsombudens uppgift är att granska hur de kyrkliga huvudmännen tar till vara de personers intressen som inte tillhör Svenska kyrkan samt företräda dessa personer i begravningsfrågor. Riksrevisionen riktade i en rapport 2006 kritik mot begravningsombudens verksamhet. Vi kan efter våra granskningar i allt väsentligt ställa oss bakom Riksrevisionens slutsatser. I vårt uppdrag har inte legat att överväga om systemet med begravningsombud ska avskaffas. Vår utgångspunkt har därför varit att systemet ska finnas kvar men reformeras.

Ett av problemen är det stora antalet begravningsombud, för närvarande 303 stycken. Vi föreslår att länsstyrelsen för huvudmannen eller huvudmännen inom en kommun ska förordna ett begravningsombud. Endast om det finns särskilda skäl får fler än ett ombud förordnas. Om länsstyrelsen förordnar fler än ett ombud för samma huvudman ska den enligt våra förslag besluta om arbetsfördelningen mellan ombuden. Som tidigare kan länsstyrelsen också förordna ett ombud för flera kommuner.

Begravningsombudens kompetens behöver förbättras och det måste ställas tydligare krav på dem. Vi föreslår en ny generell utformad bestämmelse i begravningslagen där det framgår att till begravningsombud ska utses en för uppdraget lämplig och kvalificerad person. Genom regeln markeras att länsstyrelserna, innan en person förordnas som begravningsombud, måste göra en aktiv lämplighets- och jävsprövning.

Uppdraget som begravningsombud ställer krav på kunskaper inom många områden. Vi har ansett det lämpligt att i lagtext lyfta fram vissa områden där kunskaper kan vara särskilt värdefulla. Vid bedömningen av en persons lämplighet för uppdraget som begravningsombud ska således särskilt beaktas kunskaper inom ekonomi samt kunskaper om och förståelse för olika religioner och livsåskådningar och dessas begravnings seder.

Innan länsstyrelsen förordnar ett begravningsombud ska den ge kommunen tillfälle att föreslå lämpliga personer. Denna förslagsrätt ska finnas kvar. Ett problem i dag är dock att uppdraget som begravningsombud av många kommuner kommit att ses som ett politiskt uppdrag. Vi föreslår därför ett krav på att de förslag på lämpliga begravningsombud som lämnas av kommunen ska vara skriftligt motiverade utifrån de kvalifikationer som anges i begravningslagen. För att ytterligare bredda underlaget vid rekryteringen av begravningsombud föreslår vi dessutom att andra trossamfund än Svenska kyrkan samt livsåskådningsorganisationer som är verksamma inom kommunens område ska ges tillfälle att nominera ombud. Även dessa förslag ska vara skriftligt motiverade.

Vår bedömning är att kontrollen av särredovisningen måste förbättras, liksom begravningsombudens kompetens på det ekonomiska området. Vi föreslår en ökad samverkan mellan begravningsombuden och huvudmännens revisorer. Vårt förslag går ut på att begravningsombudet ska samråda med huvudmannens godkända eller auktoriserade revisor eller, om flera finns, med en av dem. Samrådet ska särskilt avse huvudmannens årsredovisning och hur kravet på särredovisning har uppfyllts. Begravningsombudet ska i sin årsberättelse till länsstyrelsen lämna en redogörelse för samrådet.

Begravningsombuden behöver bättre utbildning. Vi anser att det är självklart att alla nyutnämnda ombud ska få en grundläggande introduktion samt att de även i övrigt ska få den utbildning de behöver för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Vi föreslår också ett ökat erfarenhetsutbyte ombuden emellan samt att ombuden av länsstyrelserna ska få det stöd och de råd som de behöver för att kunna göra ett gott arbete.

Begravningsombuden har rätt till skäligen ersättning för sitt arbete och sina kostnader. Enligt dagens regler ska begravningsombuden begära ersättning hos var och en av huvudmännen inom verksamhetsområdet. Vi föreslår att reglerna ändras så att länsstyrelsen ska fastställa ombudets ersättning i beslut, och att huvudmannen därefter verkställer utbetalningen.

Även kostnader för begravningsombudens utbildning ska betalas av huvudmännen. Länsstyrelsen ska kunna fakturera huvudmännen för kostnader hänförliga till begravningsombudens utbildning. Även kostnader för förlorad arbetsförtjänst som uppkommer för begravningsombuden i samband med utbildningstillfällen ska ge rätt till ersättning.

Begravningsombuden har rätt till ett årligt grundarvode samt ett arvode för de sammanträden ombudet deltar i. Ersättningsnivåerna har varit oförändrade sedan systemet med begravningsombud infördes år 2000. Vi föreslår att ombudens årliga grundarvode och sammanträdesarvodet höjs med ungefär 15 procent.

När det gäller begravningsombudens kontrollerande uppgifter föreslår vi förtydliganden i ytterligare ett par avseenden. Huvudmannen har en skyldighet att tillhandahålla en lokal för begravningsceremoni utan religiösa symboler. Vi anser att det redan i dag faller inom begravningsombudens uppgifter att kontrollera hur huvudmannen uppfyller det kravet. För att tydliggöra vikten av att sådana kontroller utförs, något som inte alltid görs, föreslår vi att begravningsombudens kontrollskyldighet kommer till uttryck i begravningslagen. Vi föreslår också att begravningsombudens skyldighet att kontrollera tillgången på gravplatser för dem som inte tillhör något kristet trossamfund ska framgå av begravningslagen.

Länsstyrelsernas tillsyn över begravningsverksamheten – Avsnitt 3

Begravningsfrågorna handläggs i dag av samtliga 21 länsstyrelser. År 2006 sysselsatte begravningsverksamheten inte mer än totalt 3,6 årsarbetskrafter vid samtliga länsstyrelser och några större ändringar torde inte ha skett sedan dess. Att upprätthålla hög kompetens och engagemang när så liten tid kan ägnas åt en viss fråga är som vi ser det knappast möjligt. Vår bedömning är att begravningsfrågorna i framtiden bör handläggas av ett väsentligt färre antal länsstyrelser än i dag. Antalet bör inte överstiga sju, vilket Koncentrationsutredningens förslag (Ds 2007:28) går ut på, utan snarare vara färre.

Länsstyrelsernas tillsynsansvar för begravningsverksamheten är i dag otydligt. Vi föreslår att det införs en ny bestämmelse i begravningslagen där det framgår att länsstyrelsen har tillsyn över begravningsverksamheten. Begravningsombuden ska ses som en förstärkning av länsstyrelsernas tillsynsansvar och inte som en ersättning för det.

Länsstyrelsernas tillsyn över begravningsverksamheten är i dag i allt väsentligt händelsestyrd. Den typen av tillsyn kommer även i fortsättningen att utgöra en viktig del i tillsynsarbetet. Flera av våra förslag syftar också till att förbättra underlaget för länsstyrelsens bedömning av om en tillsynsåtgärd kan vara befogad. Därutöver kan det i vissa fall finnas behov av mer generella tillsynsåtgärder. Vi föreslår att länsstyrelserna ges en lagstadgad rätt att inspektera begravningsverksamhet som står under deras tillsyn samt en rätt att inhämta upplysningar och ta del av handlingar och annat material som behövs för tillsynen.

I begravningsförordningen klargörs att länsstyrelserna har ansvar för begravningsombudens utbildning. Hur utbildningen ska utformas överläts åt länsstyrelserna att bestämma. Vi föreslår också att det införs en skyldighet för länsstyrelserna att med råd stödja begravningsombuden i deras verksamhet samt främja erfarenhetsutbyte mellan ombuden.

De årsberättelser som begravningsombuden varje år ska lämna in till länsstyrelsen håller generellt sett en låg kvalitet. Den granskning som länsstyrelserna utför av årsberättelserna är också många gånger bristfällig och måste enligt vår uppfattning göras betydligt mer omsorgsfullt än i dag. Vi föreslår att länsstyrelsen åläggs att granska begravningsombudens årsberättelser och, om de är bristfälliga, förelägga om komplettering.

Vi föreslår också att länsstyrelserna ges möjlighet att entlediga ett begravningsombud inte bara då denne inte sköter uppdraget på ett tillfredsställande sätt, utan också om ombudet i övrigt inte längre kan anses lämplig för uppdraget eller på ombudets egen begäran.

Begravningsavgifterna – Avsnitt 4

Begravningsverksamheten finansieras genom en obligatorisk begravningsavgift som betalas av alla folkbokförda i landet. Den avgiftssats enligt vilken begravningsavgift betalas varierar kraftigt mellan olika huvudmän. År 2008 var den lägsta begravningsavgiftssatsen för de kyrkliga huvudmännen 0,09 procent och den högsta 1,08 procent. För en person med en genomsnittlig inkomst kunde begravningsavgiften det året variera mellan 198 kr och 2 376 kr beroende på huvudmannatillhörighet. För ett hushåll med två genomsnittsinkomster kan skillnaden i ett livsinkomstperspektiv (40 år) uppgå till närmare 175 000 kr. För taxeringsåret 2008 uppgick den genomsnittliga begravningsavgiftssatsen bland de kyrkliga huvudmännen till 0,31 procent.

Orsakerna till varför begravningsavgiftssatserna varierar kan sammanfattningsvis hänföras till följande faktorer: befolkningsunderlag, skattekraft, kvoten avlidna, transportavstånd, avskrivningskostnader och administrationskostnader. Av dessa är befolkningsunderlaget och skattekraften de viktigaste faktorerna. Resultaten i de utredningar som har gjorts talar för att – generellt sett – ju större befolkningsunderlaget är desto lägre är begravningsavgiftssatsen.

Staten har ett ansvar för att begravningsverksamheten bedrivs på ett bra och effektivt sätt. Med detta följer ett ansvar att se till att medborgarna inte betalar begravningsavgifter vars storlek inte är sakligt motiverade. Det finns också ett missnöje med de varierande avgiftssatserna, särskilt inom närområden där inte geografiska faktorer kan tjäna som förklaring. Vi har ansett det särskilt angeläget att försöka åstadkomma en förändring av avgiftssatserna inom en kommun.

I dag finns det 787 kyrkliga huvudmän för begravningsverksamheten. En ordning med en begravningshuvudman per kommun är enligt vår uppfattning det bästa sättet att åstadkomma en enhetlig begravningsavgiftssats inom en kommun samtidigt som förutsättningar skapas för en rationell och effektiv begravningsverksamhet. Detta är en uppfattning som delas såväl av Svenska kyrkan som av Svenska kyrkans Församlingsförbund (Församlingsförbundet) och Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF), något som framgår av ett gemensamt dokument som organisationerna ställt sig bakom i juni i år. De problem, bl.a. tidsmässiga, som är förknippade med genomförandet av ett förslag om en begravnings- huvudman per kommun gör dock att vi har valt att inte redan nu lägga fram ett konkret sådant förslag.

I stället föreslår vi att det införs en regel i begravningslagen om att den avgiftssats enligt vilken begravningsavgift ska betalas ska vara densamma inom en kommun. Enligt våra förslag ska detta uppnås genom att en avgiftssats, precis som i dag, fastställs för varje huvudman, baserat på vilka kostnader huvudmannen behöver få täckta genom begravningsavgiften. Enligt våra förslag ska Kammarkollegiet, på förslag av huvudmännen, fastställa avgiftssatsen både för dem som är medlemmar i Svenska kyrkan och dem som inte är det. Efter att Kammarkollegiet har fastställt en avgiftssats för varje huvudman ska Skatteverket fastställa en gemensam avgiftssats för varje kommun. De avgiftsskyldiga kommer med vårt förslag att betala begravningsavgift enligt den för kommunen gemensamma avgiftssatsen.

Vårt förslag är tänkt som en övergångslösning som ska gälla till dess att en ordning med en huvudman per kommun kan införas. En sådan ordning bör kunna vara genomförd senast 2018. Vi föreslår att regeringen tar initiativ till en överenskommelse mellan staten och Svenska kyrkan där det framgår att målsättningen är en organisation med en huvudman per kommun samt att en avstämning för att garantera att arbetet bedrivs i rätt riktning bör göras senast vid utgången av 2015.

Det bör betonas att en ordning med en huvudman per kommun inte har något samband med ett kommunalt huvudmannaskap.

Under övergångsperioden är det viktigt att samverkan mellan huvudmännen utökas och förbättras. Detta skapar i sig förutsättningar för rationalisering och effektivisering. Vi föreslår därför en skyldighet för huvudmännen inom en kommun att varje år samråda med varandra i frågor som rör deras förslag till avgiftssats. Till samrådet ska även begravningsombuden kallas. Utfallet av samrådet ska varje år rapporteras till Svenska kyrkan.

För dem som är medlemmar i Svenska kyrkan ska begravningsavgiften enligt nu gällande regler räknas in i kyrkoavgiften. Vi föreslår att detta ska ändras så att begravningsavgiften blir fristående från

kyrkoavgiften. En sådan åtskillnad markerar tydligare att begravningsverksamheten är fristående från kyrkans övriga verksamhet. Kammarkollegiet fastställer enligt dagens regler avgiftssatserna för dem som inte är medlemmar i Svenska kyrkan, medan huvudmännen själva fastställer avgiftssatserna för medlemmar. I fortsättningen ska Kammarkollegiet, på förslag av huvudmännen, fastställa avgiftssatserna även för medlemmar i Svenska kyrkan. På så sätt upphör den risk som finns i dag för att det fastställs olika avgiftssatser för medlemmar och icke-medlemmar i Svenska kyrkan.

Att huvudmännen ska ha ett avgörande inflytande på begravningsavgiftssatsernas storlek är en given utgångspunkt. Huvudmännens förslag till begravningsavgiftssats måste dock vara upprättat i enlighet med kraven i begravningslagen. Vi föreslår att det införs en bestämmelse i begravningsförordningen där det framgår att Kammarkollegiet får frånga huvudmannens förslag om detta inte grundas på en särredovisning av verksamhetens intäkter och kostnader eller i övrigt inte kan anses förenligt med bestämmelserna i begravningslagen.

Begravningsclearing – Avsnitt 5

Gravsättning kan i vissa fall ske på en annan ort än den avlidnes hemort. Den huvudman som i sådana fall utför gravsättningen, eller vissa i lag angivna tjänster, har då rätt till ersättning av huvudmannen för begravningsverksamheten på den avlidnes hemort. Ersättningen mellan huvudmännen regleras i en taxa för begravningsclearing som fastställs varje år av Kammarkollegiet. Våra undersökningar visar att det nuvarande systemet för s.k. begravningsclearing överlag fungerar bra. Någon genomgripande förändring av systemet som sådant finns det därför inte skäl att överväga.

När det gäller clearingtransaktioner inom en kommun anser vi dock att det finns skäl för en förändring. En följd av en ordning med endast en huvudman för begravningsverksamheten per kommun blir att clearingtransaktionerna mellan huvudmännen inom en kommun kommer att upphöra. Vi anser dock att det finns skäl för en reglering som går ut på att clearingtransaktioner mellan huvudmännen inom en kommun ska upphöra redan nu. Vi föreslår därför att någon ersättning inte ska utgå för tjänster som tillhandahålls av en huvudman som har sitt förvaltningsområde inom samma kommun som folkbokföringshuvudmannen. Många huvudmän som har ett äldreboende inom sitt förvaltningsområde upplever det i dag som orättvist att de får betala gravsättning för en person som kort tid före sin död flyttat till äldreboendet och där begravningsavgifterna under personens livstid tillfallit en annan huvudman. Våra förslag kommer bidra till att lösa den problematiken. Vi anser att Kammarkollegiet också i fortsättningen varje år bör fastställa en taxa för begravningsclearing. Vi anser att huvudmännens roll vid fastställandet av taxan bör bli större. Vi föreslår därför att huvudmännen gemensamt varje år ska lämna ett förslag till taxa till Kammarkollegiet. Ett organ som i dagsläget ligger nära till hands för uppgiften att lämna förslag till taxa är Begravningsrådet, som består av representanter för Svenska kyrkan, Församlingsförbundet och SKKF.

Våra undersökningar visar att det finns vissa tillämpningsproblem när det gäller taxan för begravningsclearing. Det finns därför ett behov av riktlinjer och tillämpningsanvisningar. Vi föreslår att Kammarkollegiet ges i uppdrag att utfärda allmänna råd om tillämpningen av taxan för begravningsclearing.

Begrepp inom begravningsverksamheten – Avsnitt 6

Utöver de gravskick som framgår av begravningslagen har nya gravskick börjat växa fram. Dessa är inte rättsligt reglerade och villkoren skiljer sig åt från en huvudman till en annan. Detta leder till begreppsförvirring och oklarheter. Vi föreslår därför att de nya gravskick som har vuxit fram, t.ex. askgravlund och askgravplats, definieras rättsligt. Också många av de mer vedertagna gravskicken, t.ex. minneslund, saknar en definition i dag. Vi anser att även dessa bör definieras i författning.

Vi föreslår att det införs rättsliga definitioner av kistgravplats, urngravplats, kolumbarium och urnmur, kistmur, minneslund, kistminneslund, askgravlund och askgravplats. Vi är medvetna om att dessa gravskick inte är de enda som tillämpas utan vi har valt att utgå från de vanligast förekommande gravskicken. Reglerna tar sikte på nyanläggningar av gravplatser och nya upplåtelser som sker. Av definitionerna framgår t.ex. om upplåtelsen sker med gravrätt, utan gravrätt eller med en begränsad gravrätt. Det är viktigt att ett system med definitioner av gravskick blir flexibelt och anpassningsbart till ändrade förhållanden. Vi föreslår därför att definitionerna förs in i begravningsförordningen, medan en hänvisning till förordningen görs i begravningslagen.

Vid vissa gravskick, t.ex. upplåtelser av askgravplatser och urnnisher i kolumbarier, är den gravrätt som upplåts begränsad på olika sätt. Det rör sig om inskränkningar i gravrättsinnehavarens rätt att bestämma över gravplatsens smyckning och över grav- anordningen samt i skyldigheten att vårda gravplatsen. Vi föreslår att det införs en definition av begränsad gravrätt i begravningslagen.

Vi föreslår också att vissa frågor som rör gravsättning i minneslund, kistminneslund, askgravlund och askgravplats ytterligare regleras i begravningsförordningen. Det gäller t.ex. frågan om närvarorätt vid gravsättningen. Beträffande gravsättning i kistmur föreslås särskilda regler beträffande bl.a. den typ av kista som får användas vid gravsättningen.

Vid en upplåtelse som sker med gravrätt föreligger det en skyldighet för upplåtaren att utfärda ett gravbrev. När det gäller de gravskick som upplåts utan gravrätt föreligger i dag inte någon motsvarande skyldighet att utfärda ett bevis över gravsättningen. Vi föreslår att det införs en skyldighet för upplåtaren att utfärda ett sådant bevis. Av beviset ska framgå vilken typ av gravsättning det gäller, vem eller vilka som gravsatts, dödsdatum och datum för gravsättningen samt de villkor som gäller för gravsättningen.

Att bestämmanderätten över utformningen av en minneslund, kistminneslund eller askgravlund måste ligga hos upplåtaren är naturligt och följer av gravskickens kollektiva karaktär. Det är dock rimligt att anhöriga, som har gjort sina val av gravskick utifrån vissa förutsättningar, informeras om väsentliga ändringar som sker. Det kan t.ex. vara fråga om ändringar av en gemensam gravanordning i en askgravlund. Vi föreslår en skyldighet för upplåtaren att, inför väsentliga ändringar av en minneslund, kistminneslund eller askgravlund, på lämpligt sätt informera om förändringen och bakgrunden till denna.

En gravrättsinnehavare kan när som helst välja att återlämna sin gravrätt till upplåtaren. I dag finns det inte någon uttrycklig bestämmelse om rätten att återfå en gravrätt som har återlämnats till upplåtaren. Vi föreslår att det införs en sådan rätt. Endast den som står i särskild relation till den avlidne, till någon som är gravsatt inom gravplatsen eller till gravrättsinnehavaren kan få överta gravrätten. I de fall gravrätten återupptas och övergår till sökanden sker det enligt de regler som gäller vid tidpunkten för återfåendet. En ansökan måste göras inom den s.k. fredningstiden, dvs. inom 25 år från den senaste gravsättningen.

Andra begängelsemetoder än kremering – Avsnitt 7

I dag används i princip bara två sätt att ta hand om kroppen efter döden. Antingen gravsätts stoftet efter den avlidne i en kista (jordbegravning) eller så sker kremering av stoftet till aska. Några andra metoder än kremering för att förbereda stoftet för gravsättning kan inte anses tillåtna i dag. Vi föreslår att lagstiftningen öppnas också för andra metoder än kremering. Vi har valt att kalla sådana metoder för ”andra begängelsemetoder”. Vilka metoder som kan bli aktuella går inte att säga i dagsläget. Ett utvecklingsarbete har dock pågått under flera år när det gäller promession, eller frystorkning, som metod. Vi vet också att den s.k. resomationsmetoden tillämpas i en delstat i USA.

Våra förslag innebär att en ny begängelsemetod inte får användas innan regeringen har meddelat tillstånd till metoden som sådan. Ett tillstånd får meddelas endast om metoden är förenlig med kravet på en värdig behandling av avlidna samt även i övrigt framstår som lämplig ur bl.a. etiska, miljömässiga och ekonomiska hänseenden.

I dag sker det en obligatorisk tillståndsprövning enligt miljöbalken av krematorier. Vi föreslår att det också beträffande anläggningar som ska användas för andra begängelsemetoder införs en obligatorisk tillståndsprövning enligt miljöbalken. Vi har valt att kalla sådana anläggningar för ”andra begängelseanläggningar”. Miljöprövningen av sådana anläggningar ska enligt våra förslag utföras av länsstyrelserna.

Våra förslag innebär alltså att det skapas två olika former av tillståndsprövning, en regeringsprövning av metoden som sådan och en miljöprövning av länsstyrelserna avseende den anläggning som ska användas. Processerna tar sikte på olika aspekter. Vi har inte ställt krav på att t.ex. länsstyrelsens miljöprövning ska ske först eller vice versa.

I sin tillståndsprövning behöver regeringen tillgång till sakkunskap inom olika områden. Sådan kunskap kan inhämtas på olika sätt, t.ex. genom yttranden från bl.a. Socialstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Statens medicinsk-etiska råd (SMER), Svenska kyrkan, andra trossamfund, företrädare för begravningsbyråerna och för huvudmännen samt från begravningsombuden.

Prövningen av om en metod kan anses förenlig med kravet på en värdig behandling av avlidna innefattar många svåra etiska frågeställningar. Sådana frågeställningar kan t.ex. gälla det sätt på vilket man enligt metoden ska åstadkomma att stoftet sönderfaller eller upplöses.

När det gäller regeringens prövning av de miljömässiga aspekterna så är det fråga om andra sådana än de som ska provas inom ramen för den miljöprövning som enligt våra förslag ska ske av den anläggning som ska användas. Exempelvis kan nämnas eventuella risker för mark, människor eller djur som kan uppkomma i samband med gravsättning av de stofrester som blir kvar efter hantering enligt en viss metod.

När det gäller de ekonomiska aspekterna så är utgångspunkten att den huvudman som uppför en ny begängelseanläggning även ska kunna ta hand om avlidna från andra förvaltningsområden. Eventuella ökade transportkostnader och deras miljöpåverkan måste därför beaktas. En ekonomisk analys bör tas fram där finansiering, kostnader och andra ekonomiska konsekvenser redovisas.

Enligt våra förslag är utgångspunkten att när en ny begängelsemetod har godkänts så ska samma regler gälla för den som för kremering. De stofrester som uppkommer bör också behandlas på samma sätt som aska efter kremering. Regeringen har dock alltid möjlighet att besluta om särskilda villkor för en metod eller för gravsättning av stofrester som hanterats enligt metoden. Ett sådant villkor kan vara att stofresterna bara får grävas ned men inte spridas. Ett annat kan vara att gravsättning får ske på ett annat djup än vad som gäller för kistgravar.

Behöriga att ansöka om tillstånd till en ny begängelsemetod är enligt våra förslag den som innehar en allmän begravningsplats eller en församling.

En annan begängelseanläggning än ett krematorium får endast anordnas och hållas av den som innehar en allmän begravningsplats eller av en församling, dvs. samma krets som för krematorier. En innehavare av en annan begängelseanläggning ska enligt våra förslag ha samma skyldigheter som en innehavare av ett krematorium har enligt begravningslagen och begravningsförordningen.

Tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering – Avsnitt 8

Vi har konstaterat att tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering ökar. Detta beror på en mängd samverkande faktorer, t.ex. inom vilken tid begravningsceremonin kan erbjudas, anhörigas önskemål om tidpunkt och plats för begravningen och vem som ska leda den samt tillgången till lokal för minnesstund efter begravningsceremonin. Under den närmaste 10-årsperioden kommer antalet personer som avlider sannolikt att öka jämfört med föregående 10-årsperiod. Om inga åtgärder vidtas för att förkorta tiderna mellan dödsfall och gravsättning eller kremering, kommer med all sannolikhet en utbyggnad av antalet bårhusplatser och platser i bisättningslokaler att bli nödvändig. En begravningsutgör vidare ett viktigt steg i sorgearbetet, vilket talar för att tiden mellan dödsfall och begravningsutgör inte bör vara för lång.

Vår bedömning är att tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering inte får fortsätta att öka utan att den i stället bör förkortas. Vi föreslår att begravningslagen ändras så att den längsta tillåtna tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering bestäms till en månad. Förslaget innebär en halvering av den tid som gäller i dag.

Vi anser att det också i fortsättningen ska vara möjligt att få anstånd från tidsfristen för gravsättning eller kremering. Vi föreslår att huvudmannen för begravningsverksamheten ska få medge anstånd med gravsättning eller kremering, om det finns skäl för det, i upp till två månader efter dödsfallet.

Ytterligare anstånd ska, precis som i dag, kunna medges av Skatteverket om det finns särskilda skäl för det.

Ikraftträdande

Vi föreslår att de nya bestämmelser som föreslås i begravningslagen och andra författningar ska träda i kraft den 1 januari 2011. Vår bedömning är att några särskilda övergångsbestämmelser inte är nödvändiga.